

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Milošičeva cesta št. 142
Telefon št. 73

Upravištvo:
Sodna ulica št. 2
Telefon št. 22

Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842

Ljubljana, 19. julija.

Danes zvečer sta demokratska poslanca dr. Zerjav in Reiser po končani ustavni dobi poročala zboru ljubljanskih zastopnikov. Poročilo je prineslo obilo zanimivih vidikov za razumevanje situacije, še nam bo dana prilika, vrniti se na posameznosti, danes podpramo iz govora dr. Zerjava le dve glavni misli, ki sta se izvajali na shodu.

Naš narod vseh treh plemen, zlasti tudi Slovenci, so se razdelili v dva velika tabora. Kulturna in gospodarska borba sta za hip stopili v ozadje. En tabor z neizpreno ljubeznijo motri in sodeluje na vsem, kar more državo ojačiti in razkosani narod čim bolj ujediniti. On odpusča pogreške in jih opravičuje ter jih z vso skrbnostjo skuša odpraviti. Videl tisoče Slovencev študirati, videl zanje in za našo obrt, trgovino in industrijo možnost kruha v domovini, če se brez rezerve oklenejo jugoslovanske ideje. Drugi tabor gradi visok zid na Kolpi, on z nezupanjem motri vsakega Srba in Hrvata, kakor da nam hočeta kaj odnesti boji se, da se nam hočeta odvzeti dialekt in pisni jezik; on hoče preprečiti posledice naravnega mečanja.

Ta drugi tabor je reakcionaren. On ni avstrijskantski in tem smislu, da bi se moglo vsakemu članu očitati, da žaluje za Avstrijo, a je vendar čevka avstrijske vzgoje. V prvem taboru so vsi demokrati, v drugem vsi klerikalci, poslednji v instinktivni nadi, da bi mogli na plemenskim torišču gospodovati; ostale stranke kolebajo.

Demokrati uče narod, da je središčni tudi Slovencev v Beogradu, tam padajo odločitve za vso državo. Dr. Zerjav je priznaval, kako težko je tudi demokratskim Slovencev, ki so vsi odgojeni za politično borbo v Avstriji, na novem torišču se polnovredno uveljaviti. Vendar z ljubeznijo in trdno voljo se premaga vsa. Glavna vzgojna naloga je slovensko inteligenco in vse ljudstvo vsposobljati za delo tudi v državnem središču. Mi moremo pri tem samo ogromno pridobiti, ne le materialno, ampak tudi duševno.

Dr. Zerjav je primerjaje avstrijsko in jugoslovansko ustavo dokazal, da so samouprave oblasti, okraj in občin mnogo bolj zaježene za nas, kakor so bile v rajskih avstrijskih deželah. Naševal je, kaj ima od države pričakovati Ljubljana in sedanja Slovenija. Naša država je čisto parlamentarna in glasovanja se vrše mnogokrat čisto po simpatijah. Ljubljana, ki bo zbadala državo in njen centum z avtonomističnimi resolucijami in s poudarjanjem, da je občina v odločnem odporu proti ustavi, bo trpela škodo, ki se ne da povedati v številkah. Mesto, ki se zavzema za direktno železnico, za železniške delavnice, za državni licej, za državni muzej, za državni konservatorij, za odpis potrebnih posojil itd., itd., tako mesto ima še manj vzroka igrati se s svojimi interesi, kakor ljubljanska univerza, kjer nekateri pridno zbadajo, da izgube zadnje simpatije. Zato volite ljubljanskega župana, ne lokalnega značaja, ampak zavisi od nje usoda tega mesta. Ljubljana mora delati politiko srčnih zvez in simpatij z vsem narodom, zlasti s Srbi in Hrvati, če hoče obdržati svojo pozicijo v državi.

Boj med nacionalno akcijo in med avtonomistično reakcijo je življenjsko vprašanje Slovencev: življenjsko ne s stališča smešno namikljenega strahu za naš jezik, temuž z vidika, ali hočemo v tej državi sodelovati kot državni narod, ki v vsem javnem življenju uveljavlja sadove našega duha in pridnosti, ali kot namikljen narod druge vrste, ki se sam izločuje iz tekmovanja.

ANGLIJA IN RUSIJA.

London, 19. julija. Angleška trgovinska delegacija je včeraj odpotovala na Rusko.

ODGODITEV VRHOVNEGA SVETA.

Pariz, 19. julija. (Izv.) «Petit Journal» poroča: Ker gre Lloyd George za ves mesec avgust na dopust, a Briand je v drugi polovici julija zaposlen, bo sestanek vrhovnega sveta odložen.

PRISEGA BEOGRAJSKIH KOMUNISTIČNIH ODBORNIKOV.

Beograd, 19. julija. (Izv.) Danes so novi odborniki občine Beograd Miloš Trebince, Drago Bukovič in Miloš Gragič, tri komunisti, položili prisego pred občinim odborom.

Politični program italijanske vlade

EKSPOZE V PARLAMENTU. — BONONI ODKLANJA REVIZIJO RAPALSKÉ POGODBE. — SPORAZUM Z JUGOSLAVIJO JE ZA REKO ŽIVLJENJSKO VPRASANJE.

Rim, 19. julija. (Izv.) V včerajšnji popoldanski seji poslanske zbornice se je predstavil parlamentu novi kabinet g. Bononija. Novo vlado je sprejel parlament mirno in tiho. Po izvršenih formalnostih je podal ministrski predsednik Bononi programatično izjavo svoje vlade.

Takoj v začetku je poudarjal Bononi, da je njegova vlada koalicijska kot prejšnja vlada, stoji tudi današnja na programu skupnega dela vseh strank; njen program se ne oddaljuje od programa bivše vlade.

Nova vlada stoji pred velikimi vprašanji, ki jih bo skušala rešiti. Tu prihaja v prvi vrsti v poštev vprašanje zunanje politike, vprašanje, ki je bilo vzrok padca prejšnje vlade, dalje vprašanje gospodarsko-ekonomskih politike, ki je v današnjih težkih gospodarskih razmerah jako težko in važno. Potem pa prihajajo druga vprašanja notranje politike, problemi, ki se morajo rešiti takoj, ker je neobhodno potrebno, da se umiri dežela.

Obširno je govoril o zunanji politiki in poudarjal, da je zunanja politika Italije in nove vlade vezana na mednarodne ugovore in pogodbe, ki jih je Italija sklenila iz svoje lastne iniciative. Italija noče samo spoštovati teh mednarodnih pogodb, ona hoče s pomočjo prijateljstva in zvez delovati, da se razmere v srednji Evropi čim prej in čim bolje uredijo. Zato je Italija z veseljem sprejela ameriški predlog za razoroževanje.

Eno najvažnejših vprašanj — je nadaljeval Bononi — ki nas je toliko vznemirjalo, je jadransko vprašanje. Ta problem je v bistvu rešen z rapalsko pogodbo. In noben podpisnik te pogodbe ne more zahtevati, da se menja določbe te pogodbe; nad stališči posameznikov in strank stoji v tem vprašanju čast Italije! Mi izvajamo določbe rapalske pogodbe z jasnostjo in odločnostjo. Čuvamo interese italijanstva, čuvamo pa tudi spoštujemo čustva sonarodnjakov sodelupnika! V teh besedah je izražen program nove vlade v tem vprašanju.

Kot posledica rapalske pogodbe pri-

Socijalisti ubili fašistovskega voditelja

KRVAVA BITKA V MONZONI. — 60 MRTVIH. — SOCIJALISTIČNI POSLANEC PRETEPEN V RIMU.

Florence, 19. julija. (Izv.) V Carrari in Monzoni je prišlo do novih spopadov med fašisti in socijalisti. V Carrari so socijalisti ubili voditelja Carrarskih fašistov, Petra Procuranteja. Fašisti so nato demolirali socijalistično občinsko hišo in razbili nekaj hiš znanih socijalistov. Kravati dogodki so se odigrali v Monzoni, kjer so se sprijeli fašisti, republikanci in socijalisti. Na trgu se je vnela prava bitka, v kateri je bilo ranjenih in ubitih veliko število oseb. Po dosedanjih podatkih je ubitih šest oseb; število ranjenih je veliko.

Rim, 19. julija. (Izv.) Fašisti so na rilici napadli socijalističnega poslanca Mingrina in ga s palicami tako pretepili, da so ga morali odpeljati v bolnico.

ITALIJA IN REVIZIJA RAPALSKÉ POGODBE.

Beograd, 19. julija. (Izv.) Vaš dopisnik je imel z zastopnikom šefa italijanske delegacije za trgovska pogajanja, gospodom Coro intervju, tekom katerega je g. Cora izjavil, da v politiki Italije napram Jugoslaviji ni nobene spremembe. G. Bononi je sodeloval rapalsko pogodbo in želi nadaljevati politiko, ki jo je pričela italijanska vlada s sklepom rapalske pogodbe. Bononi je tudi v «Tribunu» izjavil, da bo spoštoval rapalsko pogodbo. G. Cora je tudi izjavil, da so vesti našega časopisa o spremembi italijanske politike napram naši državi neistinite. Tudi g. Lucciofi je odpotoval iz Beograda le, ker je resno obolel.

ANGLEŠKO-IRSKA POGAJANJA.

London, 19. julija. De Valera je imel včeraj popoldne v Downing Street tretji porazgovor z Lloyd Georgom.

RAZPUST ŠVEDSKEGA PARLAMENTA

Stockholm, 19. julija. Ministrski svet ki je zboroval danes pod predsedstvom kralja, je sklenil razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve od 1. do 18. septembra.

Unižujoč glad na Ruskem

Kopenhagen, 19. julija. (Izv.) Moskovo časopisje poroča strašne detalje o lakoti v Rusiji, ki zavzema vedno bolj katastrofalno obliko. Število beguncev iz najbolj prizadetih krajev znaša preko 2 milijona, od katerih največji del beži v Sibirijo in Turkestan, drugi pa v okolice Moskve in Petrograda.

Ker se vrši izseljevanje tega gladujočega prebivalstva v paničnem neredu in najslabših higijskih razmerah, obstoji nevarnost, da se razširi kolera po celi državi. Vlada je katastrofi nasproti brez moči. Večje število uglednih komunistov je po iniciativi Makima Gorkoga stavilo vladi predlog, naj sestavi posebno komisijo, ki naj poišče pomoči trepečim kraljem. Vlada je ta predlog osvojila ter dala komisiji dovoljenje, da more poslovati popolnoma svobodno in neodvisno od moskovske vlade.

KERENSKI NA ČESKEM.

Praga, 19. julija. (Izv.) V zvezi z odkritjem atentatskega poskusa ruskih monarchistov na Kerenskoga in Miljukova, je češkoslovaška vlada opozorila v Pragi so muševskega Kerenskoga, da ne more več prevzeti odgovornosti za njegovo sigurnost, naker je Kerenski odpotoval.

Ruski general sokrivec atentata

Beograd, 19. julija. (Izv.) Danes je bil tu aretiran ruski general Komisarov, ki je bil v Pančevu. Za časa režima cara Nikola je bil v Rusiji žandarmerijski komandant. Tu je bil znan kot veliki anarhist. Policija ga je že dalj časa op-

zovala. Zadnje dni je bil večkrat pri zaslišanju, a danes je bil na podlagi podatkov, ki jih je policija sprejela od našega poslanstva v Berlinu, po katerih je Komisarov zapleten v atentat na regenta, aretiran. (Glej tudi članek na 2. strani.)

Parlamentarne počitnice se skrajšajo

ZAKONODAJNI ODBOR SKLICAN ZA DNE 31. T. M.

Beograd, 19. julija. Pripravljala dela za narodno skupščino se začnejo prej, kakor se je pričakovalo. To bo imelo za posledico, da bo skupščina prej sklicana. Včeraj je bil vsem članom zakonodajnega odbora poslan poziv, da bodo v Beogradu do dne 30. t. m., ker se dne 1. avgusta ob 17. sestane odsek k svojih prvi seji. Pred prehodom na dnevni red bo zakonodajni odsek volil predsednika in podpredsednika, ker je predsednik dr.

Ninčić podal ostavko in ker je bil podpredsednik Demetrovič imenovan za kraljevega namestnika v Zagrebu. Kot kandidat za novega predsednika zakonodajnega odbora se v radikalnih krogih imenuje poslanec Miša Trifunović. Zakonodajni odsek bo najprej razpravljal o novem poslovniku skupščine, potem pa o zakonu glede državnega sveta in glavne kontrole.

Italijanska podpora za Albanijo

Beograd, 19. julija. (Izv.) «Tribuna» prinaša sledeči brzojav iz Zadra: Znatne količine municije in drugega vojnega materiala prihajajo iz Italije v pristanišče San Giovanni, in to za račun vlade v Tirani. Skupno je bilo do sedaj izkrcano 600 zabojev municije, 6 topov, 14 mitraljez in 100 bal raznega vojnega materiala. Ti transporti topov in vojnega materiala so v zvezi z vstopo Miriditov v Albanijo. Vlada je odredila mobilizacijo vseh vojakov od 18. do 40. leta.

Beograd, 19. julija. (Izv.) Pobuna v Albaniji se zasleduje v tukajšnjih političnih krogih z največjim interesom. Splošno vlada tu mišljenje, da ima pri tej pobuni, ki se razširja vedno bolj, vmes svoje prste tudi Italija. Vse časopisje pozivlja vlado, da ukrene pravočasno vse potrebno, da se zagotovi naša meja ter tako prepreči razširjenje pobune na naših tleh.

Trasiranje železnice Kočevje - Brod - Moravice

Beograd, 19. julija. (Izv.) Po naredbi ministrstva saobračaja se je včeraj začelo trasiranje proga Kočevje-Brod-Moravice, ki bo vezala Slovenijo z Reko.

DAVIDOVIČ IN KUMANUDI V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 19. julija. (Izv.) Dne 22. t. m. odpotuje minister dr. Kumanudi skupno s predsednikom demokratske stranke, Davidovićem, v južno Srbijo, kjer bo imel po raznih mestih konferenco tako z gospodarskimi predstavniki, kakor tudi z zastupniki demokratske stranke.

ANGLEŠKO PODONAVSKO BRODOVJE V BEOGRADU.

Beograd, 19. julija. Danes sta semkaj priplula dva angleška monitorja in ena patrolna ladja. Angleškemu rečnemu brodovju so tukajšnji krogi privedli svečan sprejem. Ob prihodu so Angleži oddali 21 topovskih strelcev v pozdrav, naker so se naši odzvali tudi z 21 strelci. V pristanišču je Angleže pričakovala godba kraljeve garde. Zvečer jim je bil prirejen banket v oficirskem domu. Angleški predstavniki so posetili ministrskega predsednika Pašica, ministra vojne in morarice generala Zečevića ter še nekaj uradnih oseb. Jutri angleške ladje odplovejo proti Novemu Sadu, kjer jih bo svečano sprejelo naše rečno brodovje.

PROGLAS ČESKIH KOMUNISTOV.

Praga, 18. julija. (Izv.) Češkoslovaški komunistični delegati v Moskvu priobčujajo v listu «Rude Pravos» poziv komunističnemu proletariatu, kjer izjavljajo, da so v Moskvu videli, da zmaga ruskega delavskega razreda vedno bolj napreduje. Sedaj da je naloga češkoslovaških komunistov, da pokažejo podvojeno delavnost. Propaganda mora biti na vsak način bolj intenzivna.

Popolnitev važnih poslaniških mest

Beograd, 19. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić odpotuje dne 23. t. m. v Karlove var. Pred njegovim odhodom se bo še vršila seja ministrskega sveta, na kateri bo podpisan veliki diplomatski ukaz. Za poslanika v Parizu je določeno doktor Mirko Spalajković, za Washington Stojan Antonijević, za Rim Milutin Jovanović in za Bern dr. Janković. Vsi ti gosposje se še niso izjavili, ali sprejmejo ponudena jim važna mesta, pričakuje se pa, da ne bodo odklonili.

Beograd, 19. julija. (Izv.) Danes je predsednik vlade, g. Pašića, obiskal naš dosedanjí poslanik v Washingtonu, g. Slavko Grujić. Smatra se, da je ta poset v zvezi z imenovanjem naših poslaničkov v inozemstvu.

UGODEN UTIS JUGOSLOVANSKO-ROMUNSKÉ POGODBE V FRANCIJI

Pariz, 19. julija. «Temps» se bavi v svojem uradniku z romunsko - jugoslovansko zavazniško pogodbo, ki je bila podpisana v Beogradu dne 7. junija in v kateri si obe državi medsebojno jamčita za vse koristi, ki sta jih dosegli z mirovnima pogodbama v Trianonu in Neuillyju. List opozarja na to, da spravlja ta pogodba s sveta vprašanje Banata, ki je tvorilo doslej sporno točko med Rumunijo in Jugoslavijo. Na političnem polju se obvezuje oba vladi, da bosta sporazumne postopali v vprašanju zunanje politike, zlasti glede njihovih odnosov napram Madžarski in Bolgariji in da ne sklene nobene zveze s kakršnokoli tretjo državo, ne da bi prej druga drugo obvestili. Pogodba predvideva nadalje, da se smatra napad s strani Madžarske ali Bolgarije za «casus foederis». «Temps» izraža svoje zadovoljstvo, da se je sklenila ta pogodba, ki bo prispevala k vzdrževanju miru v Evropi.

ANGLEŠKI VIZUM ZA POTOVANJE V PALESTINO.

Beograd, 19. julija. Ministrstvo za zunanje stvari objavlja, da so v zadnjem času odšli nekateri naši državljani na potovanje na sv. mesta v Jeruzalem brez vizuma pristojnega angleškega poslanstva v naši kraljevini. Ko so prišli v Carigrad, so zahtevali vizum za sv. mesta pri tamošnjem angleškem konzulatu. Ker jim angleški konzulat v Carigradu ni dal zahtevanega vizuma, so bili vsi izpostavljeni raznim neprijetnostim. Dogodilo se je, da so pripravili v neugoden položaj tudi naše tamošnje predstavnike, od katerih so zahtevali službenega posredovanja in na katere so obračali zaradi vizuma. Oni, ki žele potovati v kraje oriente, ki nahajajo pod angleško upravo, e opozarjajo, naj pred odpotovanjem dobe vizum pri pristojnem angleškem konzulatu v kraljevini.

VLADNO POSREDOVANJE V ČESKEM BANČNEM STRAJKU.

Praga, 18. julija. (Izv.) Včeraj ob 5. uri popoldne so dobili organizacije stavkajočih bančnih uradnikov povabilo ministrstva za socialno politiko, naj se udeležijo pogajanj zaradi poravnave stavke. Ta korak se mora smatrati za urod posredovalne akcije vlade.

Min. Svetozar Pribičević o političnem položaju

Na slični zaupnikov jugoslovanke demokratske stranke za Hrvatsko in Slavonijo je poročal o političnem položaju minister za notranje zadeve Svetozar Pribičević, ki je v svojem govoru izjavil: Demokratska stranka je bila v borbo pri zadnjih volitvah z dvema kardinalnima načeloma: edinstvo države in agrarna reforma. Pri volitvah demokratska stranka sicer ni dobila večine, a na to smo bili pripravljene. Zato je morala svedeti skleniti kompromis s skupinami, ki so bile za državno edinstvo in proti separatističnim tendencam. Le na ta način je bilo mogoče, da smo dobili svojo ustavo.

Načeli, ki je bila njima demokratska stranka v volilni boj sta zmagali in tako imamo v današnji ustavi zajamčeno drž. edinstvo in agrarno reformo. Naravno je, da imamo tudi danes, ko je ustava že sprejeta, elemente, ki se bore proti državnemu edinstvu, toda ti ljudje so v svoji borbi prišli že do konflikta z zakoni. Takoj po sprejetju ustave smo slišali zahtevo po reviziji ustave, toda narod zahteva danes pozitivne politike, ker ve, da v borbi za revizijo ustave prinesla v našo politiko zopet strastnost. Narod mora sedaj občutiti blagodati ustave v razvoju državljanovih svoboščin in reševanju velikih ekonomskih, kulturnih in socialnih problemov.

Naša ustava je razen norveške v Evropi prva, ki jamči permanentno parlamenta in kontrolo nad vlado, ker vladar ne more z ukazom odločiti zasedanja skupščine. Z ozirom na povojni položaj in državne interese so sprejete nekateri omejitve političnih svoboščin, toda tudi o teh ima odločiti parlament. Zato te omejitve niso tako strašne, ker po našem volilnem redu pride lahko vsaka, tudi slabše politična skupina do svojega zastopstva v skupščini.

Važno je danes vprašanje likvidacije pokrajinskih podočij in določevanje novih oblasti. To je za nas upravno vprašanje, pri katerem se moramo ozirati na želje samega naroda. Ustava vsebuje določbe o največjem številu prebivalstva ene oblasti, kar ima svoj smisel v tem, da padejo na ta način nekdanje zgodovinske meje. Ustava sama pa podaja narodu vse prilike in možnosti, da razvije in pokaže svoje sposobnosti za samoupravo po vzgledu modernih evropskih držav.

Veliko napako stori, kdor meša samoupravo s politiko. Narod mora imeti svoje naravne centre. Naša ustava je glede zakonodajstva jako elastična in vsaka napredna struja mora na zakonodajnem polju uveljaviti svoja načela. Interesi demokratske stranke, nacionalni in državni, a ravno tako socialni, zahtevajo, da smo stranka, ki se zavzema za interese malega kmeta.

Naša ustava je sprejeta in zato ne sme biti danes stranke, ki ne bi priznavala naše države, ker ta stranka bi prišla v konflikt z zakoni in ustavnimi določbami; med nami ne more biti nagodb, ker smo le en narod. Naša država ni niti srbski niti hrvaški niti slovenski fevd, zato ne more nikdo v nji v imenu srbstva, hrvatstva ali slovenstva aspirirati na vodilna mesta. Kdor hoče v naši državi kaj doseči naj pokaže najprej svoje sposobnosti, pa mu bodo odprta vsa vrata in nihče ga ne bo vprašal, kateremu delu naroda pripada.

V svojem nadaljnjem govoru se je minister Pribičević dotaknil tudi rekonstrukcije vlade in izjavil, da je samo časna, ker se bo definitivna rekonstrukcija kabineta izvršila šele po sestanku zakonodajne skupščine v mesecu oktobru, ko bo dosežen med vladnimi strankami sporazum o raznih programskih vprašanjih. Moral se bode sestaviti vladni program za zakonodajno delo, a pri ti priliki bo demokratska stranka zahtevala izvršitev vseh glavnih točk svojega programa, ker smatra, da ne more več odlašati izvršitev istih.

Kar se tiče komunistične zarote proti naši državi, je minister Pribičević rekel, da je potrebno, da vlada predloži skupščini zakonski predlog o spoštovanju ustave in državne uprave, kakor jo ima n. pr. Amerika; kajti vlada je odgovorna narodu, ki hoče red in mir v državi.

Sestanek zaupnikov je nato soglasno zvel na znanje poročilo ministra Pribičevića in mu izrekel soglasno zaupanje.

Poslanec Kalina o češkoslovaških-jugoslovenskih odnošajih

Povodom svojega obiska v Sarajevu je sprejel poslanik češkoslovaške republike v Beogradu, Kalina, urednika sarajevskega »Jugoslavinskega lista«, kateremu je podal naslednje zanimive izjave:

«Kar se tiče medsebojnih odnosov med našima narodoma, mislim o njih jaz isto, kar mora misliti vsak izmed nas, ki ljubi svoj narod. Napišite o teh prijateljskih odnošajih članek, ne bom ga prebral, a podpisem ga rad, kar vem, da boste napisali samoto, kar vam je v duši. V kratkem času po našem osvobođenju smo videli, da bo ta

popolna sloga zagotovila slično bodočnost našima narodoma, a naša sloga in medsebojna vzajemnost sta dva faktorja, ki sta nas naredila za silo v Evropi, ki jo mora vsakdo upoštevati. Res je, da nas čaka na tem polju še veliko vztrajnega dela.

Glavna smernica za naše bodoče veliko delo leži v kulturnih odnošajih, v duševnem zblizanju, ki iz njega izvira prijateljstvo in bratstvo. To smo spoznali mi, spoznali ste vi, zato vidimo v zadnjem času na obeh straneh resna in stvarna stremjenja, da se ti odnošaji kar najbolj poglobijo. Mi v češkoslovaški republiki smo začeli izvajati to načelo praktično, ustanovili smo vsakovrstne organizacije s plemenitimi, kulturnimi svrhami in danes ne najdemo večjega kraja v češkoslovaški republiki, ki ne bi imel svoje češkoslovaške - jugoslovanke komisije. Člani teh komisij so najuglednejši naši javni delavci, politični in kulturni, a delajo vsi, tudi najsiroji sloji.

Najbolj pa utrdimo to svoje medsebojne zveze, ako se kar največ med seboj obiskujemo. Kar človek vidi na svoje oči, tega ne pozabi tako hitro. To smo videli sami, ko ste nas obiskovali, ko ste ogledovali to, kar imamo mi in česar vi nimate, kar vam pa lahko damo mi! Naj navedem samo en primer:

Ko so bili v Pragi naši sokoleki zleteli, prihajali ste med nas, da nas spoznate; spoznali ste naš Sokolstvo, ta največja in najslabšeja misel naših očetov, ina namen, svoj veliki cilj, da uvrstijo ljubezen in bratstvo med slovanskimi plemen. Sokolstvo je nosilci ideje našega zblizanja. Tisoči in tisoči Sokolov in Sokolice, mladih in starih, so največji in najboljši boreci za ta naš skupni in vzvišeni cilj.

Tudi zadnji obisk jugoslovanov seljakov ima svoj kulturni pomen, vaš seljak je spoznal našega, videl naše delo in kar nas je tako neskončno veselilo: videli smo, kako lepo sta se razumela vaš in naš seljak.

Kar se tiče gospodarskih in trgovskih odnosov, stojimo vedno na stališču, da se morajo vse te zveze zgraditi na trdni, stvarni podlagi s pomočjo dolgoročnih trgovskih in gospodarskih pogodb. Za sedaj ni bilo to mogoče radi negotovih povojnih gospodarskih razmer. Prometne razmere, ki so skrajno neugodne, so krive veliko, potem pa prihajajo še valutne in carinske težkoče. Toda sedaj se to stanje že v mnogem oziru boljša in mi smo pripravljene, da začnemo takoj s posvetovanji za dolgoročno trgovsko pogodbo. Zato je treba obširnih priprav z obeh strani, zato tudi ne hitimo preveč, ker bi se mogli sicer prenačrtati.

Ko je zvečer Sokolstvo priredilo češko - slovaškemu poslaniku Kalini slavnostno bakljado, je Kalina v svojem odgovoru proslavil Sokolstvo kot nositelja češkoslovaško - jugoslovanke ideje skupnosti in prijateljstva!

Izjava dr. Bogumila Vošnjaka

G. poslanik dr. B. Vošnjak je odgovoril na znano pismo ljubljanskih vseučiliških profesorjev gg. dr. Prijatelju in dr. Kidriču z naslednjo izjavo:

Beograd, 17. julija.

Povodom pisma ljubljanskih profesorjev, gospodoma Kidriču in Prijatelju, mi je dolžnost izjaviti sledeče:

Eno prvih ustavnih načel je, da je poslanec odgovoren za svoje izjave samo skupščini in nobenemu drugemu. Nočem se pa posluževati tega privilegija, katerega daje ustava poslancu. Meni očita ljubljanski profesorji, da sem rekel, da je manifest kulturnih delavcev »slična politika avtonomizma«, in da »duševni oči ovoga manifesta su dvojica bibliotekara bivše dvorske bečke biblioteka«.

Ti izrazi so bili vzrok, da sta se gospoda Hauptman in Lapajne obrnila na mene ter tirjala od mene pojasnila k temu odstavku svojega govora. Istodavno je bil meni postavljen ultimatum do dne 24. maja, do katerega dneva bi moral najkasneje odgovoriti. Do 24. maja hočem počakati ljubljanski profesorji na moj odgovor, da se morejo odločiti o nadaljnjih korakih. Ob tem času sem pa spremljal svojo težko bolno ženo v Berlin, da ji specializirani zdravniki reši življenje. Na dan tega ultimatum sem bil v Berlinu in mnogo kasneje šele mi je došlo omenjeno pismo v roke. Med tem so pa sodili o meni brez mene. Tako je nastala izjava, ki je plod čisto enostranskega zbiranja dokazov. Obsodili so me, ne da bi kdo poslušal mojih argumentov.

Sporodna stvar v sporu je, ali je res, da sta Kidrič in Prijatelj duševna očeta manifesta kulturnih delavcev. Ogotovo pa to beganje pred odgovornostjo za manifest ni brez pomena. Izgleda skoraj: La recherche de la paternité est interdite.

Motiv, zakaj je ta dvojica podpisala manifest, je jasno izražen v mojem govoru. Avtonomizem je ta motiv. Veze federalizma in avtonomizma s političnimi idejami narodov bivše Avstrije sem dokazal v spomenici »Austrian federalism«, katero sem predložil v spomlad 1. 1918. predsedniku Wilsonu. To, kar očitam tej dvojici, je nagajenje k avtonomizmu, kar je prirodna posledica razmer, v katerih so živeli narodi bivše Avstrije. Nikakega avstrijantstva teh dvojici nisem očital. Zdi se mi, da se bojijo sence. Ako sem govoril o avtonomizmu, ne sme se mi

podčrtati, da sem govoril o avstrijantstvu. Čudim se samonastopno, kako da morejo učitelji prava, katerih poklic je pravniško misliti, napraviti take zaključke na osnovi jasnih besed tega odstavka mojega govora. Najhujiši očitke je pa on, da sem »vedoma govoril neresnico«, ko mi je bilo znano, da je Prijatelj kot bibliotekar »izpostavil sebe največjim nevarnostim« ob času vojne. Kar se tiče delovanja Ivana Prijatelja za revolucije tekot vojne, moram priznati, da nisem bil v emigraciji o tem informiran. Nisem imel dokazov, da je on posredovalec za korespondenco. Izrazil sem samo pogostokrat svoja začudenja, da je vez med emigracijo in domovino tako slabo funkcionirala in temu sem pripisoval našo politične poraze.

Načelo univerzitetnega življenja je, da ono ne sme biti okaljeno od prahu in blata politične arene. Posledica takih izjav pa je, da postanejo univerzitetni učitelji žoga v rokah političnih strank, ki jih izkoriščajo v svoje namene.

Izgleda, da je ljubljanska izjava izživ animoznost proti onim, ki se v emigraciji skupno s srbsko vlado izvršili veliko delo osvobodjenja in ujedinjenja. Izgleda, da je ona naperjena proti onim, ki so žrtvovali svoje najbolje sile, da je Vidovdanska ustava stopila v življenje.

Bogumil Vošnjak m. p.

Svetovno politično ozadje atentata

Preiskovalni sodnik Boja Angjelković je zanimal blaginjo novosaške bolnišnice blaginje Bukovskega, slugo Zivara in Jeterja. Njih izpovedi niso prinesle nič novega in značilnega. Veliko večjo senzacijo pa je vzbudila vest, da je policija aretirala ruskega generala Komisarova, ki je bil znan med Rusi pod imenom »Pogrom«.

General Komisarov-Pogrom je bil za časa carističnega režima šef tajne policije v Petrogradu in znan strokovnjak v aranžiranju pogromov. Vzrok njegove aretacije je do danes še neznan. Ve se samo toliko, da je general Komisarov, ki je prišel kot ruski emigrant v Beograd, potoval večkrat v Budimpešto in na Dunaj, kjer je dobival denar od ruskih monarhističnih organizacij za borbo proti boljševizmu. Ko je bil general Wrangel še na površju, je ponovno pozval generala Komisarova, naj pride k njemu, kar pa ta ni storil, marveč je ostal v Beogradu. Trdi se tudi, da je imel general Komisarov v svojem stanovanju v Miloševi ulici tajne nočne sestanke z voditelji jugoslovanovskih komunistov.

V moskovskih »Izvestijah« priobčijo načelnik oddeljenja za komunistično propagando v sovjetski vladi zanimiv članek, v katerem pravi, da so ruski monarhisti glede vprašanja nasledstva ruskega prestola podeljeni v dve skupini. Ena skupina hoče, da pride na ruski prestol jugoslovanski regent Aleksander in zato se ruski monarhisti in aristokratski krogi tako zavzemajo za njegovo poroko s hčerko angleškega

kralja. Na ta način bi se resno vprašanje ruskega vpliva na Balkanu in Rusija bi dobila tako tudi svoj prirodni izhod na Jadransko in Sredozemsko morje.

Drugi del ruskih monarhistov bi pa hotel postaviti na ruski prestol velikega kneza Dimitrija Pavloviča Romanova. Pariški »Matin«, ki beleži to vest, dostavlja, da ni izključeno z ozirom na stališče enega dela ruskih monarhistov, da so jugoslovanovskimi komunisti dobili iz Moskve ukaz in navodila glede atentata na prestolonaslednika Aleksandra, ker se komunisti boje, da bi nazadnje vendarle regent Aleksander zasedel ruski prestol.

Vse to seveda za enkrat je ugibanja in kombinacije. Kaj je na stvari, bo pokazala šele nadaljna preiskava.

Oklic

Četrto leto bo skoraj poteklo, kar je legel v grob moč, mučenik naše narodne ideje, — pisatelj Franc Maselj-Podlimbarski V tuji zemlji, v Pulkavi na Nižnjem Avstrijskem, počiva njegovi zemski ostanke, a narod slovenski, za katerega je tako vroče bilo njegovo izmučeno srce do zadnjega utripa, se mu še do danes niti najmanj ne oddolžil. V slovenskih časopisih se je čitalo že parkrat, kako naglo pozabimo Slovenci svoje zaslužno moč, a do kakšnega dejanskega oddolženja noče priti nikjer. Tako je ostal med drugimi tudi naš Podlimbarski — pozabljen.

V njegovi rojstni občini Krašnja se je setaval odbor, ki je sklenil, da mu v hvaležen spomin vzida in odkrije spominsko ploščo v njegovi rojstni hiši v Spodnjih Lokah. Komu izmed zavednih Slovencev ni znan Podlimbarski, moč, ki je našo slovensko književnost obogatil s mnogimi proizvodi duševnega dela, a si je s knjigo »Gospodin Franjo« nakopal pregnanstvo iz domovine in svojo prezgodnjo smrt?

Odbor prosi mnogoštevilne prijatelje in znance Podlimbarskega ter vse Slovence za prispevanje v denarjih, da omisliso dostojno spominsko ploščo ter isto odkrijejo s primerno slavnostjo koncem avgusta t. l. Ker je danes vse drago, tudi taka plošča velja lepe tisočake; zato prikaže odbor, da zavestni Slovenci in sploh Jugoslovenci, omogočijo s obilnimi prispevki odkritje spominske plošče Podlimbarskemu.

Skupen izkaz darov bomo priobčili v slovenskih listih. Slavnostno odkritje bo dne 28. avgusta 1921. Darove sprejema: Podlimbarski odbor v Krašnji pri Lukovici.

Odbor za odkritje spominske plošče Podlimbarskemu v Krašnji, dne 17. julija 1921.

Anton Germek, nadučitelj,
Janez Štrukelj, sodni oficijal,
Aleksij Mentoni, posetnik.

Po svetu

— Sestanek vodilnih državnikov male antante. Dopisnik »Bohemie« poroča iz Marijskih Lazni: Ministrski predsednik Pašić pride v nekaj dnevih semkaj na letovišče. Semkaj prideta tudi Take Jonescu in dr. Beneš. Ta sestanek pomeni več, kakor samo obisk iz vljudnosti in bo imel tudi politični pomen. Domnevajo, da se bo na tem sestanku razpravljalo o skupnih zadevah male antante.

— Zavezniki proti Bolgarski. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« piše, da so zavezniški predstavniki v Sofiji dobili od svojih vlad navodila za skupen korak pri bolgarski vladi, ker sta belgajska in romunska vlada predložili vrhovnemu svetu nepobitne dokaze o neizvrševanju določil mirovne pogodbe od strani Bolgarije, zlasti glede razoroževanja. Mala antanta je pokazala popolno solidarnost v vprašanju ohrane mirovne pogodbe. Povodom vesti o potovanju Stamboljskega v Pariz in London priporoča »Daily Telegraph« Stamboljskemu, da je mnogo več dosegel, ako ostane v Sofiji in prepreči mahinacije bolgarskih šovinističnih agitatorjev.

— Arditi in fašisti. Italija stopa v nov boj in kakor vse kaže, v zelo pogubonosni boj. Fašistovski nasilje je rodilo odpor in ker je ta odpor sedaj v delavskih batajtonih, takozvanih »ljudskih arditi« (arditi delo popolo), tudi dobro organiziran, zelo nevaren odpor. Tega se vsi zavedajo in fašisti nočejo zato za vsako ceno streti novega in opasnega nasprotnika. Toda brez vladne pomoči ne bo to mogoče. Bonoim pa se še ne upa, preodkriti pomagati fašistom in tako so ti v silno nerodni zagati posebno ko so si popolnoma izkvarili odnošaje z ljudsko stranko. Italija je na pragu novih in silnih bojev, ki utegnejo precej pomešati laške račune na Baroš in drugo.

— Grško notranje vojno posojilo. »Politica« javlja, da so se te dni setali v Narodni banki ministrski predsednik Gunaris, ministra Rallis in Protepaladakis ter upravitelj Narodne banke Maksimion ter so skupno podpisali posojilo 150 milijonov drahem za vojne potrebe Grške.

— Glad v Rusiji. V imenu ruskih kulturnih delavcev je poslal pisatelj Maksim Gorki predsedniku češkoslovaške republike Masaryku pismo, v katerem ga prosi pomoči češkega naroda ruskemu. V prvi vrsti prosi Gorki za kruh in zdravila, ker je beda v Rusiji strašna, a valed tega se širijo razne bolezni, katerih zaradi pomanjkanja zdravil ni mogoče vstaviti. Podoben apel za pomoč je poslal Gorki tudi znamenitemu francoskemu pisatelju Anatole France-u.

— Mobilizacija v Rusiji. Berlinska »Brzojavna unija« poroča iz Helsinkfors: Rusija je mobilizirala sedem letnikov. Domneva se, da je naperjena mobilizacija ali proti vzhodni zvezi ali pa proti Poljski. Mogoče je tudi, da se del nove sovjetske armade stavi kemalistom na razpolago.

Politične beležke

— Kako so v Krašnji sklepali o avtonomiji. Iz Krašnje nam poročajo: »Slovenec« je prinesel vest, da je občinski odbor v Krašnji sklenil izjavo za »avtonomijo«. Naš občinski odbor se, kar je namreč klerikalcev, na avtonomijo toliko razume, kakor zajec na boben. Sklicali so sejo in je župan nekaj govoril o nerazdeljeni Sloveniji. Občinski odbornik J. Mašelj (naprednjak) ga je naprosil, naj razloži, kaj je to avtonomija. Gospod župan seveda za to ni bil zmožen in je dal besedo gospodu županu, ki pa žal ni smel govoriti, ker ni občinski odbornik. Napredni odborniki so se nato odstranili in občinski odbor je bil nesklepčen. In tako nesklepčni občinski odbor je nekaj sklenil, pa sam ne ve kaj. Tako so v Krašnji klerikalni odborniki potegnili mačka za rep.

— Kako se sestavljajo resolucije za avtonomijo Slovenije. Iz St. Ruperta na Dolenjskem nam poročajo, da je notica v »Slovencu« z dne 16. julija o izjavi ondotevne občinske odbora za avtonomijo Slovenije navadna laž. Res je, da je bila resolucija dne 3. julija kot prva na dnevnem redu pri občinski seji, toda ta je bila nesklepčna in resolucija neveljavna, ker so se vsi odborniki liste SKS — 11 po številu — odstranili, predno je župan Perjatelj dal resolucijo župnika Natlačona za

avtonomijo Slovenije na glasovanje. Omenjeni odborniki so se odstranili, ker se ni uvaževal njih umestni protipredlog. Preostalih 12 klerikalnih odbornikov ter župan pa še ne tvorijo občinskega odbora, ki bi mogel veljavno razpravljati in sklepati. Župnik pa tudi ni vse.

— Albanski nemiri in ml. Beograjska »Politika«, govoreč o pobojih v Albaniji, piše med drugim: S paznim očesom motrimo dogodke, ki se godijo na naši meji. Zanimivo je, da je bila prva, ki je te dogodke naznanila sveta in jih komentirala, zaščitnica Albanije Italija. Cilj teh komentarjev je več kot prozoren. Ne glede na vse drugo je eno važno za nas: V naši neposredni bližini, na naši meji se Arbanaši koljejo med seboj. To dejstvo nam nalaga veliko dolžnost, da si z vsimi silami zavarujemo svoje meje in zagotovimo mir na svojem ozemlju. Nikakor se ne želimo vmešavati v albansko notranjo politiko, ali imamo pravico, da skrbimo za svojo varnost.

— Komunistični internacionalisti. »Edinost« poroča o sledečem značilnem dogodku: V tržaški gostilni sedi skupina komunistov, ki se glasno razgovarja. Vsi govorijo italijansko, le eden govori dosledno slovensko. Splošno razburjenje zavlađa in na slovensko govorečega komunisto padejo z očitki, kako da more vendar govoriti slovensko, če je komunist. Italijanski komunist sme govoriti italijansko, enako je ista pravica dovoljena vsakomur, odino Slovenec, uboga para vseh revežev, ne bi smel govoriti v svojem jeziku.

— Italijanski strahovi. Kot smo nedavno poročali, je francoska vlada poklonila Jugoslaviji križarko »Vedette« v spomin na neuspeh atentata na prestolonaslednika Aleksandra. To poročilo je skrajno razburilo italijansko javnost. Italijanski listi konstatirajo, da ne gre za križarko »Vedette«, ampak za križarko »Verite«, ki je zgrajena leta 1907. In obožena s štirimi topovi po 30-5, z desetimi srednjimi in dvajsetimi malega kalibra. Italijanski listi zahtevajo od vlade, da naredi v Parizu diplomatske korake in zahteva pojasnil, kako je mogla francoska vlada narediti tak Italiji sovražni korak. »Tribuna« ugotavlja, da je korak Francije vzpodbujevalen za Jugoslavijo, da začne takoj misliti na gradbo svoje vojne mornarice; francoski dar ogroža zato italijanske interese na Adriji. Italijanski strah...

— Grška prosi pomoči. Zagrebški »Jutarnji List« javlja iz Aten, da je grška vlada podzvela v Bukarešti in Beogradu diplomatske korake, da bi si izposlovala podporo obeh držav z ozirom na položaj na vzhodu. Grška vlada zahteva od Jugoslavije in Romunije moralne in materialne podpore v borbi proti kemalistom, zlasti pa glede obrane Carigrada. Grška vlada je baje obljubila Romuniji, da jo bo podpirala v vprašanju Dobruže. Jugoslaviji je pa zagotovila popolno posest nad Solunom in solunskim pristaniščem. — Odgovornost za resničnost te vesti prepričamo »Jutarnjemu Listu«. Zdi se nam, da v tej obliki pač ne bo odgovarjala dejstvu, saj ni verjetno, da bi se Grška prostovoljno odrekla Solunu.

Prosveta

Koncertna turneja ljubljanskega učiteljskega pevskega zbora po naših severnih krajih se je zaključila pretekli teden z najlepšimi uspehi. V Radgoni, Ljutomeru in Ptulju je bil zbor kar najpriljubljenejši sprejet. Ne samo domače učiteljstvo, tudi občinski predstojniki in okrajni glavarji so pokazali in razpisali polno mero gostoljubja ter šli zboru vespovsod radevolje na roko. Posebno se je bila postavila majhna vas Križovci na Murskem polju, kjer je imel zbor potrebni odpočitek, kojega pa je izbral v dostojno proslavo rojstnega dne našega čestitilnega vladarja. Križovčani so poslali v Mursko Soboto pet okrašenih voz in s tem še posebej izpričali svojo vročo narodno zavednost in veliko gostoljubje. Edino v Murski Soboti, ki je veljala zboru za najvažnejšo točko, se ni pobrignil nihče niti za sprejem, niti za nastop, niti za slovo. Komu na rovaš gre ta žalostna zasuga, o tem je boljše, da tu ne razpravljamo...

V. M.

Sport in turiztika

Lahke atletika, rokomet in hockey za dame. S poukom lahke atletike, rokometu in hockey-igre, prične prihodnji teden »Zensko telovadno društvo« v Ljubljani. Vpisovanje golenk se vrši v četrtek dne 21. t. m. od 7. do 8. ure zvečer na sportskem prostoru pod Tivolijem. One gospodične, ki majo veselje do sporta, naj ne zamudijo te ugodne prilike, ki sem jim nudi, ter se v velikem številu odzovejo vabilu.

Sokolski vestnik

Sokol I. vabi na mnogoštevilno udeležbo članov in članic v kroju k slavju 25-letnice Sokola v Kranju in desetletnice Gorenjske Sokolske župe, ki se vrši dne 24. t. m. o priliki župnega zleta v Kranju. Vojna je polovična. Legitimacije se dobijo v društveni sobi, in sicer vsak dan od 16. do 19. ure.

Sestanek odbornikov političnih društev JDS v Ljubljani. V veliki dvorani mestnega magistrata se je zvečer ob osmih vrtil sestanek odbornikov vseh ljubljanskih okrajnih gospodarsko-političnih društev JDS. Udeleženci so se polnoštevilno odzvali vabilu in napolnili prostrano dvorano. Referirala sta naša poslanca v zakonodajni skupščini gg. prof. Reiser in dr. Zerkar, in sicer o ustavi, o raznih preloženih vprašanjih, kakor o samoupravi oblasti, o demagoški zahtevi po »avtonomiji«, o poedinih ustavnih določbah, o bodoči prehodni dobi, o nekaterih gospodarskih vprašanjih, o samoupravi mest, o županištvu vprašanjih ter o ostalem delovanju poslancev. Referirala sta za svoja zanimiva izvajanja žela burno priznanje, ki se je ponovilo, ko je bila na predlog občinskega svetnika gosp. Marna našim poslancem soglasno in z navdušenjem izročena zaupnica. — Referatom je sledila kratka debata o nekaterih organizatornih vprašanjih, zlasti o stranknih shodih, nakar je predsednik gosp. ravatelj Jug zaključil zborovanje.

Klaverni shod so imeli gg. dr. Rybač, Brandner in Fakin v nedeljo na Jesenicah. Med že itak ne mnogoštevilnimi poslušalci je bilo NSS-ovcev komaj dober dočet, vsi drugi pa sami radovedneji najrazličnejše politične barve. Vsi govorniki so obirno in nerodno upravičevali taktiko NSS v konstituenti in glasovanje proti ustavi. Fakin je imel celo drzno čelo povdarjati narodnost svoje stranke kljub temu, da se njeni voditelji iz osebnih koristi vežejo vsepovsod z vsemi mogočimi protinarodnimi skupinami.

Kje naj študirajo dijaki iz Primorja? Na to gotovo sila važno vprašanje odgovarja v uvodniku »Edinosti« poslance Sček. Po njegovem mnenju bi morali brez izjeme vsi srednješolski študenti na zasledenem ozemlju. V prvi vrsti na idrijski reški, če pa to ni mogoče v gorških in tržaških laških gimnazijah, nikakor pa ne v Jugoslaviji. Zlastna izkušnja namreč uči, da ostane od dijakov, ki študirajo v Jugoslaviji ogromna večina v Jugoslaviji, da je s tem ogrožen obstoj slovenske inteligence v Primorju. — Visokošolski pa naj par semestrov na vsak način študirajo v Italiji, da izpoznajo njeno zgodovino, kulturo in življenje. Priporočati pa je tudi, da študirajo v Nemčiji, ker so nemške univerze priznane boljše od italijanskih. Naš človek pa mora stremeti za tem, da je v vsakem pogledu boljši od Italijana, ker je tako bi mogel zadostiti vsem svojim dolžnostim. — Strinjamo se popolnoma z mnenjem poslance Sčeka in želimo, da se bodo po njem ravnali tudi naša oblastva. Mi moramo ohraniti naš življenjski Primorju in mu moramo dati inteligenco in če to ni mogoče brez trdih odredb, tedaj se tudi teh ne smemo ustrašiti. Prvo je naroden interes in čisto pozno potem osebni interes.

Jugoslovanska Matica v Ljubljani. V svrhu ustanovitve šentjakobske podružnice v Ljubljani sklicuje pripravljatelj odbor ustanovitveni občni zbor, ki se vrši v četrtek dne 21. julija ob osmi uri zvečer v gostilniških prostorih pri Lozaru Rožna ulica. Polnoštevilna udeležba vseh članov častna dolžnost. Vabi se pa tudi dosedanje nečlane, da se udeležijo zborovanja in da pristopijo v najobilnejšem številu. — Pripravljatelj odbor.

Slovenske in hrvatske šole na neodrešenem ozemlju. V Tretu se vrši te dni vpisovanje v slovenske šole. Upati je, da se menda vendar otvorijo tudi naše šole v Istri. A manjka učiteljskih moči. Nujno potrebno je, da se vrnejo istrski učitelji, zlasti mlajši, zopet v Istro. V Istri je dosti krajev, kjer se že od početka vojne ni več podučevalo v šol. A to je velika izguba za naše narodne manjšine v Italiji. Treba je torej napeti vse moči, da rešimo vsaj to, kar se še da rešiti.

Požrtvovalnost Tržačanov. Narodna slavnost pri Sv. Ivanu, ki je bila dne 3. julija se ni omejevala le v moralnem, ampak tudi v gnetnem oziru. Slavnost je dala 10.810 lir in pa odbitku vseh stroškov znaša čisti dobiček 8.392 lir. Tako je storil Trst svoj dolžnost in doprinesel zopet znaten dar na oltar istrskih žrtv. Storitve tudi Vi isto, ker epaka je Vaša dolžnost.

Za nesrečne žrtve v Istri je nabrala »Edinost« po izkazu od dne 10. julija 97.847,25 lir, 1291,40 dinarjev in en amerikanek dolar. Požrtvovalnost Tržačanov je bresprimerna in mi pač ne moremo reči drugo, ko da nas je sram, ko gledamo naše splošno mrtvilo in našo brezidealnost. Ven iz mrtvila in posnemajte Primorce in njih požrtvovalnost!

Sestanek komisijskih gospodarsko-političnih društev naprednega društva za St. Jakobski okraj v Ljubljani se vrši pri Čelnovarju v petek dne 22. julija ob 8. uri zvečer, in ne kakor prvotno javljeno v četrtek dne 21. julija. Sestanek se je preložil iz ožra na ustanovitveni občni zbor šentjakobske podružnice Jugoslovanske Matice, ki se vrši v četrtek in ki se ga naj komisijski polnoštevilno udeležijo.

Oklofutani fašisti. Sijajno uspelo narodno veselico pri Sv. Ivanu so hoteli pozno v večer motiti fašisti. S samokresni v rokah so se navallili na veselico in pravem, ki je prišel njim nasproti so zaklicali: »Roke kvišku! In res je dotični dvignil roko, toda čisto v drugem na-

menju, kakor pa so to pričakovali fašisti. Ker silovit »klof« in skorajšnja aretacija jih je poudila, da so naleteli na komisar. Bil je to službovalci policijski komisar, ki je tako spoznal, kaka zalega so ti fašisti.

Poziv slovenskim vpadablajočim umetnikom v Ljubljani. Danes, v sredo, prideta v Ljubljano kot odposlanca hrvatske organizacije vpadablajočih umetnikov gg. Babić in Iljaković, znana hrvatska umetnika. Prihajata v zelo važnih zadevah, ter bodeta o njih konferirala s slovenskimi delegati. — Zvečer jima prirede ljubljanski umetniki (slikarji, kiparji in arhitekti) večerjo (hotel Union »v rožah«) ob 20¹⁵ uri. Vahijo se tem potem vsi kolegi, da se je udeležijo, da tako počastimo hrvatske goste. Prijava po možnosti do danes opoldne prof. S. Santlu, Levstikova 2/L.

Posebni vlak iz Zagreba na Bled. Kakor poročajo »Novosti«, vozi prihodnjo soboto o polnoči poseben izletniški vlak iz Zagreba na Bled, kamor bo prispel v nedeljo ob 7. zjutraj. Vlak se vrne z Bleda še isti dan in prispje v Zagreb v ponedeljek ob 4. zjutraj.

Iz Trbovelj nam poročajo: Učiteljski prosvetni krožek in člani sokolskega dramskega oddelka priredili so dne 16. in 17. julija v Delavskem domu tridejansko »Veleturist«. Glavne vloge so bile polvoljno rešene, scenerija in maske primerne. Del dobička je namenjen za varstvo otrok ter za sokolski dom, kar je vse hvale vredno.

Novinarska šola v Pragi. Češkoslovaško ministristvo prosvete je odobrilo načrt visoke novinarske šole, ki se bo odprla letošnjo jesen v zvezi s pravno fakulteto češke univerze v Pragi.

Kolo jugoslovanskih sester posluje odsej v svoji pisarni v Solsem drevo-odcu št. 2, II. nadst. poleg Narodne galerije, in sicer za časa počitnic vsako sredo od 9. do 11. ure popoldne. Izven uradnih ur pa daje pojasnila tajnica V. Beniger, Mestni trg 24, III. nadst.

Razpisana je služba okrožnega zdravnik za zdravstveno okrožje Loč. Interesente se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

Christofov učni zavod v Ljubljani je priredil povodom šolskega sklepa dne 14. julija pod vodstvom g. prof. Robida javno tekmovalno brzojisko, koleda se je udeležilo lepo število gojenk in gojencev. Narekvalo se je skozi pet minut z brzino 100 besedi v minuti. Mlade brzojiske so z veliko in občudovanja vredno spretnostjo izvršile svoje delo ter je mnogobrojno navzoče občinstvo, med katerim smo zaznali več profesorjev in učiteljev, z zanimanjem sledilo tekmi in se čudilo lepim uspehom, ki jih je dosegel zavod na polju stenografije. Prva izmed tekmovalk je bila Ankon Rozalija, druga Zaborič Antonija, tretja Anka Burdych in četrta Hafner Marija. Vse te so bile obdarovane z denarnimi nagradami.

V Šmarju pri Jelšah je bil v petek izvoljen za župana gosp. Ivan Anderluh, pristaš SKS. Dva svetovalca sta istotako pristala SKS, eden demokrat. — V trgu je otvoril odvetniško pisarno gosp. dr. Šandor Hrašovec, ki se je preselil iz Kozlega.

Umri je v Kranju g. stavbni nadsvetnik Bloudek po dolgi mučni pljučni bolezni. Pokojnik je bil eden onih Čehov, ki so pri nas našli novo domovino ter se povsem živeli med nami. — Pogreb uglednega pokojnika se vrši v četrtek popoldne. — Časten mu spomin!

Angleška rečna flota v Beogradu. Včeraj popoldne je dospela v Beograd angleška podonavska rečna flota, ki križari po Donavi od Črnega morja do Dunaja. Naša mornarica in vojska je priredila angleški posadki slavnosten sprejem.

Koncert v hotelu »Tivoli« od nedelje 17. t. m. naprej vsak večer od 18. do pol 23. ure. Vstopnina prosta. Se priporoča Vekoslav Dolničar. — **K slučajni kolere v Zgornji Šiški** smo dobili še sledeče podrobnosti: Včeraj popoldne so Marijo Čebulovo in njene tri hčerke prepeljali z rešilnim vozom v posebni oddelke deželne bolnice in uvedli strogo zdravniško preiskavo. Ta je dognala, da ne gre za slučaj kolere, kakor se je prvotno mislilo, ampak da so imenovani oboleli za akutno desenterijo ali grizo. Ta slučaj se dosedaj ni pojavil od lanske pomlad. Pri tej priliki se občinstvo opozarja na nevarnost nezrelega sadja. Oboleli so izven nevarnosti in bodo v kratkem okrevali.

Nesreča na železnici. Kakor smo že včeraj poročali, je nedeljski večerni gorenjski vlak na progi Vižmarje-Medno povozil nekega moškega. Ponesrečenca so danes agnosirali kot skladnišnika južne železnice Franca Erjavca iz Ljubljane, ki se je vračal z neke veselice v Medvodah. Kako se je nesreča pripetila, še ni pojasnjeno. Ponesrečenec zapušta vdovo in petletnega sinčka. Pogreb se vrši v sredo ob 7. zvečer iz mrtvašnice v St. Vidu.

Napad na cesti v Mestni log. Neznani napadalec je napadel na cesti v Mestni log v soboto popoldne Ivana Korjeka iz Loga pri Vrhniki. Napad je bil v zvezi z izsiljevanjem. Ivan Korjek je dobil 2 udarca s ključcem po glavi. Ko se zadrževal ugotovi, bomo poročali o zagonetnem napadu obširneje.

Na cesti se je onesvestila 63letna, v mariborski mestni ubožnici stanujoča Helena Klobasa. Prepeljali so jo v bolnico.

Z vrelo jelo se je polila natakarica Albina Golman v gostilni Pavlić v Mariboru. Zadelo jo je s posodo vrele juhe v nekoga gosta in dobila pri tem močne opекline na levi roki.

Utonil je v ponedeljek v Savi v Brezicah 30letni Mirko Zorko, sin magistratnega nadoficijala v Mariboru.

Z okna je padla v nedeljo 13letna učenka mariborske meščanske šole, Terezija Ratej, doma iz Pekar št. 59 in si pri tem izpahnila desno roko. Dobila je tudi notranje poškodbe.

Obešeno so našli blizu doma posestnik Marijo Tačer na Vrčicah pri Zgornji Kungoti. Pogrešali so jo že od 13. julija. Od mrtve razjedeno truplo obešenke je prepejal njen mož osebno v mrtvašnico. Vzrok samomora so bili domači spori in pa slabomood.

Nesreča v ponedeljek je padel s koleza mariborski mestni inženjer Walter Goeger in si izpahnil pri padcu levi palec.

Tatvine v Mariboru. Radoslavu Povhu je neznan tat odnesel iz stanovanja več oblek in drugih predmetov v vrednosti 13.000 K. — Alojziju Kovačiču je izginilo v noči od sobote na nedeljo 5 ženskih oblek.

VOLILNE SKUPINE ZA VOLITEV V OBRTNO SODIŠČE.

Volilne skupine so štiri, od katerih vsaka ima dva razreda. V posamičnih skupinah in razredih pa so volilni upravičenci sledeče uvrščeni.

V I. VOLILNI SKUPINI VOLIJO:

V 1. razredu: veleobrati, ki plačujejo letno nad 1200 K obče pridobitno, ako se uporablja zanje obrtni red. Trgovski obrati so tu izzeti.

V 2. razredu: vsi delavci teh obratov, to so dninarji, navadni in obrtni delavci, predelavci, delovodje in delavni mojstri. Izvzeti so le za višja trgovska in višja netrgovska opravila nameščeni (takozvano komercialno in tehnično uradništvo). Ti volijo s svojimi delodajalci v IV. skupini.

V II. VOLILNI SKUPINI VOLIJO.

V 1. razredu: mali (netrgovski) obrati, ki plačujejo letno manj kot 1200 K obče pridobitno in ako se zanje uporablja obrtni red.

V 2. razredu: vsi delavci teh obratov. Tudi ti so izzeti za višja trgovska in višja netrgovska opravila nameščeni.

V III. VOLILNI SKUPINI VOLIJO:

V 1. razredu: vsi trgovski obrati, (veliki in mali), ako se zanje uporablja obrtni red.

V 2. razredu: vsi v teh obratih za višja in nižja trgovska in za nižja netrgovska opravila nameščeni — torej od trgovskega blaga in delavca do poslovodje in prokurista.

Izvzeti so le za višja netrgovska opravila nastavljeni. (Tehnično osebje, oziroma uradništvo).

V IV. VOLILNI SKUPINI VOLIJO.

V 1. razredu: vsi tihi trgovski in netrgovski obrati (veliki in mali), ki imajo spodaj v 2. razredu navedene uslužbenice in ako se za te obrate uporablja obrtni red.

V 2. razredu: a) vsi v netrgovskih obratih (velikih in malih) za višja trgovska opravila nameščeni (komercialno uradništvo) kakor obrtni vodje inženjerji, kemiki, risarji in enaki in b) vsi v trgovskih in netrgovskih obratih (velikih in malih) za nižja netrgovska opravila nameščeni (tehnično uradništvo) kakor obrtni vodje inženjerji, kemiki, risarji in enaki.

V I. in II. skupini volijo torej vsi službojemalci, ki so zaposleni po večini v delavnicah in tvornicah za navadna in obrtna rečna ali strojna dela (manuelni in strojni delavci). Duševni delavci (po večini komercialni in tehnični uradniki) volijo v IV. volilni skupini.

V III. volilno skupino pa volijo vsi za višja in nižja trgovska in nižja netrgovska opravila nastavljeni — torej ročni delavci; kakor tudi prodajalniško in pisarniško osebje oziroma uradništvo.

Izvzeti so le za višja netrgovska opravila nastavljeni (po večini tehnično pisarniško uradništvo). Ti volijo v IV. skupini.

Obrati (trgovski in netrgovski), za katere se ne uporablja obrtni red, to so tisti, ki nimajo oziroma ne rabijo za svoj obrat dovoljenja obrtne oblasti, kakor hranilnice, posojilnice, pridobitne in gospodarske zadruge itd., so z vsemi svojimi nastavljenici izvzeti iz aktivne in pasivne volilne pravice.

Sicer pa ima aktivno volilno pravico vsak delodajalec in delojemalec (moški in ženski), ki je nad 20 let star, biva že najmanj 1 leto v Jugoslaviji in ki je vpisan v volilni imenik.

Vpisi v volilni imenik sami pa še niso merodajni za presojo vprašanja — ali spada kdo za slučaj spora pred obrtno sodišče ali ne.

Če kdo ni vpisan v volilni imenik s tem torej tudi ni izključen iz kompetence obrtnega sodišča. Volitve so torej le formalnega značaja (kdo naj bo prisodnik obrtnega in prizivnega sodišča) vsak slučaj spora, pa mora sodišče uradnim putem preiskati — ali spada podjetje in pa delojemalec pred obrtno sodišče ali ne.

Glede reklamacijskega postopanja se bodo podrobno navodila objavila pozneje.

Gospodarstvo

KULTURA PROSTEGA TOBAKA V NAŠI DRŽAVI.

Naša država trpi navzlic svoji visoki kulturi različnih tobačnih vrst na pomanjkanju prostega tobaka za pipo, koleda glavni konzument je naš kmet. Posebno občutljivo pa je postalo to pomanjkanje na Hrvatskem, kjer se vsled nedostatnih količin v prometu še vedno v veliki meri zakotno trguje s to tobačno vrsto in se ji navijajo visoke cene.

Zaradi tega je vprašal poslanec M. Rojc finančnega ministra dr. Kumandlija, ali se ne bi dala odpraviti ta zakotna trgovina na ta način, da se povzdigne produkcija te tobačne vrste in dovoli kmetom prosto salenje te tobačne vrste za lastne potrebe. Da ne bo država pri tem trpela škode, pa naj pobira gotovo napladi.

Nato vprašanje je odgovoril, kakor poroča zagrebška »Riječ«, finančni minister sledeče: »V prošlih letih, po osvoboditvi, se v naši državi tobaka za pipo ni niti toliko pridelalo, da bi se mogla zadovoljiti vsa povpraševanja naroda po njem, to pa v glavnem zaradi tega, ker kmetje navzlic dobrim cenam, ki so bile takrat na trgu (v Banatu, Bački, Hrvatskem in Slavoniji) niso dovolj tobaka sadili. Kmetje so sadili po večini tobak samo za lastne potrebe; Monopolna Uprava je mogla odkupiti samo male količine te vrste. Da moremo zadovoljiti povečane potrebe po tem tobaku, bi bilo treba uvoziti večje količine iz inozemstva — Holandije — n. pr. vrsto Java-Krossok. Ta tobak pa bi bilo treba plačati v holandskih goldinarjih, ki reprezentirajo tako drago valuto, da se Monopolna Uprava ni mogla odločiti za nakup tega blaga. Zaradi tega ni bilo mogoče zadovoljiti velikih potreb. Velika večina kadilcev zahteva namreč cenejši tobak, drage in fine vrste pa ostajajo neprodane. Da se napravi temu stanju konec, je končno vendarle sklenila Monopolna Uprava čimprej nakupiti večje množine inozemskega tobaka Java-Krossok in na ta način od pomoči pomanjkanju.

Preteklo leto so se prodale vse zaloge tobaka za pipo, kolikor jih je bilo. Za proračunsko leto 1921/22. bo Monopolna Uprava zasigurala zadostno množino. Saljenje tobaka za lastno potrebo pa uprava državnih monopolov ne more na noben način dovoliti, ker bi tako dovoljenje prizadelo državi ogromno škodo.

— **Otvoritev proge Kičevo-Ohrid.** Proget na ožkotirni železnici Kičevo-Ohrid se odprl danes dne 20. julija. Proga je dolga 82 km.

— **Nabava nepremojljivega blaga za dežne plašče.** Poverništvo za socialno skrb, invalidski oddelke, želi nabaviti približno 300 metrov dobrega nepremojljivega blaga za dežne plašče. Pisemne ponudbe, zapечатene in kolkovane z vzorci vred naj se pošljejo omenjenemu invalidskemu oddelku najkasneje do 28. julija 1921.

— **Obnovljena cementna tvornica v Ralji pri Beogradu** je začela pred kratkim z obratom. Tvornica proizvaja dnevno 6 vagonov cementa.

— **Nov denarni zavod v Beogradu.** V Beogradu se je osnovala Učiteljska zadruha d. d. Glavnica 1 milijon dinarjev je razdeljena na delnice po 100 dinarjev.

— **Novo oprekanje v Brodu na Savi.** I. hrvatska štedionica, podružnica v Brodu je osnovala veliko moderno oprekanje. Novo oprekanje namerava osnovati tudi g. Cvjetković & Co.

— **Znižanje cen premoga v naših državnih premogovnikih.** Iz Beograda se poroča, da so po naredbi ministra za šume in rude znižane cene premoga v vseh naših državnih premogovnikih.

— **Položaj češkoslovaške železarske industrije** je po izjavi generalnega ravnatelja železarn v Vitkovicah dr. inž. Sonnenscheina naravnost katastrofalen. Vzrok temu je, pravi Sonnenschein, da so pred preobratom mogle železarske delnice prebrskati razpečavati blago neovirano v celi bivši Avstro-ogrski, dočim se more sedaj doma v Češkoslovaški plasirati samo 30 do 40 odstotkov izdelkov, a ostalo se mora izvažati. Tudi stroški proizvodnje so silno narasli, ker ni potrebnih sirovin doma. Sonnenschein je mnenja, da se izgledi češkoslovaške železarske industrije v bodoče zelo žalostni in da bo češkoslovaška železarska industrija imela težke boje z nemško konkurenco.

— **Zvišanje cen valjanih in stisnjenih** svinčenih fabrikatov v Nemčiji. Nemški prodajni urad za valjane in stisnjene svinčene fabrikate je od dne 16. julija zvišal prodajno temeljno ceno za 25 mark pri 100 kg, tako da stane sedaj 100 kg 780 mark.

— **Cene kovin v Berlinu** dne 14. julija (v markah za 100 kg): Elektrolitični baker 2174, rafinadni baker 1750 do 1770, svinco 660 do 670, sirovi cink 790 — 800, aluminij 8750.

— **Svedska tonaža za Nemčijo.** Skupina nemških lastnikov brodov je vodila pogajanja s skandinavskimi lastniki brodov, da bi jim prepustili za določen čas skandinavsko tonažo. Danski in norveški lastniki so nemško ponudbo odklonili, dočim so švedski izjavili, da so pripravljeni ugoditi Nemcem.

— **Položaj poljskih železarn.** Poljske železarne so dalje časa po preobratu mnogo trpele vsled pomanjkanja koka. Poljski premog so namreč ne more uporabiti za koks, vsled česar se mora ves potreben koks dobavljati iz Gornje Slavije. Lani so bile razmere v poljski železarski industriji še celo neurejene, to se pa je že mnogo boljše. Prodnost prvih pet mesecev tega leta je še posebej sila celotnega lanskega proizvodnje.

leznarski industriji še celo neurejene, to se pa je že mnogo boljše. Prodnost prvih pet mesecev tega leta je še posebej sila celotnega lanskega proizvodnje.

— **Svobodna trgovina s sladkorjem v Belgiji.** Belgijska vlada je sklenila, da se uvede popolnoma prostega trgovina s sladkorjem v Belgiji.

Borza 19. julija

Zagreb, devize: Berlin 805,25 — 805,75, Izplačilo 806,50 — 807, Bukarešta 221 — 227, Milan 718 — 719, London 573, Newyork Izplačilo 460 — 461, Paris 1235 — 1240, Praga 205 — 205,75, Svica 2600 — 2620, Dunaj 19,55 — 19,70, Budimpešta 49,50 — 51, devize: dolar 156 — 156,50, avstrijske krome 30 — 31, rublji 20, češke krome 215 — 216, funti 545, napoleoni 520 — 521, marke 212 — 212,50, leji 230, lire 703 — 714

Effekti: Trg. obrtna banka 240 — 265, Hrv. eskontna banka 610 — 675, Jadranska banka 1850 — 1900, Ljub. kreditna banka 805 — 815, Jugoslovanska banka 565 — 595, Narodna banka 555 — 565, Prastedion 5150 — 5195, Srpska banka 700 — 715, Slov. esk. banka 595 — 625, Rečka pučka banka 410 — 490, Brodska banka 455 — 465, Gutman 1125 — 1250, Goranin 650 — 660, Nar. sumka industrija 575 — 590, Našička industrija drva 560 — 565, Dubr. par. družba 4200 — 4250, Slavonia 700 — 770, Ljub. strojne tovarne in livarne 860 — 870, Trboveljska promet. družba 750 — 780.

Beograd, valute: dolar 38,05 — 38,07, funti 141 — 141,50, franki 303 — 304, lire 181 — 183, leji 56,75 — 57,25, novi 37 — 38, marke 33,75 — 34,50, avstrijske krome 5,35 — 5,50, napoleoni 120,25 — 120,50, drahme 215 — 220, devize: London 142,50 — 143, Paris 308 — 307, Zeneva 647,50 — 652,50, Solun 210 — 212, Praga 51,90 — 51,75, Dunaj 4,95 — 5,05, Berlin 51,90 — 52, Milan 180 — 182.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Da n	Čas opazovanja	Ob ur	Sunje	Stanje barometra v mm	Temperatura po C	Vetrovi	Nebo	Podoba v m
19. julij	7.	735-0	18-8.	braz. vetra	d. obl.			
	14.	734-4	27-0	sl. jv.	v. obl.			
	21.	737-2	20-4	braz. vetra	v. obl.			

Srednja večerajša temperatura 22-1, nočna 19-8.

Vremenska napoved: lepo, vroče vreme. Solnce vzhaja ob 4-35, zahaja ob 19-46.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

POSILANO.*
Odpriro pismo
na g. Misljeja, vodjo kr. orožniške postaje v Cerkljici.

Dne 6. t. m. ste se bili v družbi nekoga nam dosejal se neznane človeka, tako daleč izpozabili, da to, kar ste učinili, ni bilo lepo in nikakor ne pristojno možu, kakršne ste Vi, osebno ne postenemu jugoslovanskemu orožniškemu stražarju!

Dotičnega dne ste namreč v zvezi z imenovanjem nas, t. j. mene, mojega brata, 72 let starega očeta in 54 let staro mater ter Jerneja Tomca, prav po Šušteršičevi »modi« in po habsburskem »sistemu« ogradili na kr. deželno sodišče kot osumljene talce pobeza iz tukajšnjih zaporov dobro znane mojstra vseh tatov Antona Bavdeka iz Cerkljice.

Zavedajoč se v polnem obsegu, da ste bili pri tem Vi samo orodje zahrbtnega ovaduha, nam pa je bilo na ta način le ukradenono, kar je na sveta najdražje in najvetojše, pošteno, neomadeževano ime ter čast. — Vas v imenu pravice ljubljana, kakor tudi v imenu vseh prizadejlih, pozivljamo tem potom, da pridete z imenom onega človeka, ki nas je na tako bistojen način očrnil, na dan, da mu poplačamo naš neznan dolgi Da, le na dan, kajti zlasti doba avstrijskih demuncijantov je propadla! V resnicoljubni Jugoslaviji so pa ljudem, kot ste se izkazali ravnokar Vi, ne podeljuje takozvanih »zaslužnih križcev«.

Če Vas je za morja sram naznaniti nam ime ovaduha, nam pa vsaj Vi kot kompetentna oblast v tem oziru prinesite jasnih dokazov, ki bodo pričali jasno ko bel dan o naši krivdi! Sicer pa, če niste imeli pomislekov povodom hišne preiskave, ki ste jo izvršili pri nas že imenovanega dne na ne vem čigavo povelje, jih tudi sedaj ne smete imeti, ko se gre za dokaz. rosnice.

Končno mi je še pripomniti, da padejo ako se ne oglašite na ta dopis, vse tiste sle posledice, ki se se izvršile proti nam, na Vas samoga.

V. Cerkljici, dne 17. julija 1921.

Adolf Šimšek s. s.
* Za vsebino jamči uredništvo in, ko nikor neobdružuje zakon.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Filip to je opazoval molče in se vedno bolj čutil. Moral si je priznati, da je morda neznanka najnerazumljivejša in najskrivnostnejša bitje neznane sile, ki ga je sploh kedaj videl. Vsebi je sklenil, da mora pri vsi stvari do dna. Zdelo se mu je, da njemu staremu lisjaku ne bo posebno težko speljati na led tako neizkušeno, morda ženo. Moral si je sicer priznati, da jako spretno varuje svoje tajne. Niti enkrat se ni zarekla, niti besedice ni spregovorila, ki bi mu dala oziroma označila pot, kjer bi mogel začeti s svojim izsledovanjem. Vse kar je dozdaj izdala, je bilo njeno veliko zanimanje za Minorko, kar je pa še bolj povečalo njeno skrivnost. Tudi človek, ki ga je videl v zadnjem trenutku na lyonskem kolodvoru v Parizu, je povečeval vso skrivnost. Kakorkoli si je Filip prizadeval, da se spomni na ime tega človeka, nikakor ni mogel tega doseči. Na vse zadnje bi že zvedel za vzroke njenega zanimanja za otok Minorko, samo ako bi bilo dovolj časa. Ali gotovostni potuje že iz Marseilla la Jaja, ki je hotel z njo potovati na otok, ki je zanimal iz različnih vzrokov in razlogov njo, njega in gospoda Isaacs.

Pogledal je na uro. Bilo je pol 11. Prišla mu je dobra misel.

«Madame,» je rekel, «nekaj sem se spomnil. Vi nimate prav nobene prtljage in predno pride vaš gospod

Jakob, ulegniti bi minili nekaj časa. morava tu v Marseillu preskrbeti za prvo silo vse, kar potrebujete.»

Bila je zadovoljna, toda obotavljala se je.

«To je sicer res, toda jaz mislim, da bo Jakob jutri že tukaj. Imate pa popolnoma prav, moram se preobleči.»

Pogledala se je žalostno v ogledalu in dostavila:

«Ah, kako sem stara!»

Poravnal je račun in odšla sta v lepo pomladansko sonce.

Ko sta nakupila vse potrebne stvari in se vračala proti hotelu, je Filip doživel nekaj takega, kar ni nikdar pričakoval. Stopila sta ravno kar v podružnico neke pariške trgovine, da nakupita še nekaj malenkosti, tako na primer lahke pomladni klobuk, kajti sonce je peklo tukaj mnogo bolj nego v Parizu, pajčolan, parfume, rokavice in par lahkih promenadnih čevljev. Hotel jo je tudi pregovoriti, da kupi promenadno obleko, kar pa ni hotela. Ona je nakupovala še nekatere malenkosti, ki se on zanje ni zanimal, stopil je med vrata prodajalne, potisnil klobuk na čelo in čakal na njo. Vroče pomladansko sonce mu je prijalo, ko je pripekalo in ga žgalo v obraz. Vrnila se je iz prodajalne in Filip je že hotel naročiti voz, ko mu je pokazala s prstom na kijosk, kjer se prodajajo listi. Njene oči so bile preplavljene, ko je gledala pisane lepake in velike napise.

«Ali vidite,» je rekla, «preberite, zdi se mi, da je napisano Minorka.»

«Ze zopet Minorka!» se je zasmel

jal Filip. «Kaj za vruga bi se moglo zgoditi na Minorki?»

Kot odgovor na njego smeh in njegove besede, pa je zahrešal skozi vrvenje in ropotanje marseillske ulice hripav glas prodajalcev novin.

«Mi...i...i...norka!» je hreščal. «Mi...i...i...norka. Vse poednostno o revoluciji na Minorki. Le petit Marseillais! Le petit Marseillais! Umor v bulonjski šumic in revolucija na Minorki.»

Ako bi pozneje zaslišali tega prodajalca novin o dogodku, ki je sedaj sledil, bi mogel izpovedati samo sledeče: videl je planiti preko ceste brez ozira na nevarnost, da ga povozijo avtomobili ali pohodniki konji, črne gospoda. Brez vsake besede je prihitel k njemu, pokazal mu z roko na časopise in mu ponudil pet frankov. Prodajalec časopisov je klet, ker je jako nerad za pet santimov, kolikor je stal list, menjal pet frankov. Potegnil je iz žepa z umazano roko polno pest nikla in bakra in hotel zmenjati. Sedaj se je pa zgodil čudež. Gospod s črnimi brki ni videl niti umazane roke, niti nikla in bakra. Gledal je samo na list, ki ga je ravno kar kupil. Držal je papir tako krčevito, da so bili konci njegovih prstov beli. Njegove oči so preletavale prvo stran lista, njegove črne brke so se pa ježile, kot diaka na hrbtu jezne mačke. Skoro dve minuti je trajalo, da je prebral, kar ga je zanimalo, roka s listom mu je omahnila, on pa je gledal brezizrazno v vrvenje po ulici. Prodajalec novin je zadovoljno vtaknil drobiž v žep in stopil par korakov nazaj. Nikakor ni hotel motiti čudnega go-

spoda, kajti zaslužiti takole brez vsega štiri franke in 95 santimov, ni igrača.

Cez nekaj trenutkov so se pa odprla usta črne gospoda in iz njih se je vsula kopica besed, ki je v njih prodajalec takoj spoznal divje kletve, dasi ni razumel jezika, ki je v njem klet neznane. Cez par trenutkov pa je planil neznane zopet v gnječo; prodajalec pa je gledal za njim v nadi, da ga vendarle kdo povozil ali pa na kak drugi način spreči, da bi zahteval nazaj svoj drobiž. Gledal je za njim in nejevoljno ngotovil, da je brez vsake nesreče prišel na drugo stran ceste, kjer ga je sprejela dama, že precej postarna z nebroj vprašanji. Črni gospod ji ni odgovarjal, pokazal ji je samo list. Mladi kolporter je bil radoveden, kak utis naredi list na postarno damo, a kar se je zgodilo sedaj, je bilo nad vse pričakovanje.

Postarna dama mu je iztrgala list iz roke, toda komaj je mogla prebrati par vrst, spustila je list iz roke in omahnila, črni gospod jo je komaj ujel s svojimi rokami.

Današnja izdaja Petit Marseillais, ki je neznane gospoda tako zanimala, da je plačal za njo 5 frankov, je povzročila nesvest postarne gospe.

Neznane je odpeljal damo v bližnjo lekarno. Cez par trenutkov je pa zopet planil ven, pobral list, ki ga je dama izpustila iz rok, vtaknil v žep in zopet odšel v lekarno. Cez kakih 10 minut je prišel pred lekarno voz; oprta na svojega spremljevalca je prišla dama iz lekarne, sedla sta v voz in se odpeljala.

Tedaj pa je začelo vznemirjanje prodajalca novin, kaj je moglo pravzaprav biti, kar je tako čudno delovalo na neznane gospoda in staro damo, ni se več brigal za prodajanje svojih novin, pazljivo je začel brati list, ki je povzročil to malo dramo na ulici...

Jur. utriusque cand. Filip Collins iz Švedske, sicer profesor Pelotard iz Londona, je kmalu potem sedel v hotelu in pil svoj viski. Njegova spremljevalka je molčala, naenkrat vstala in odšla molče v svojo sobo. Njegove misli pa so zastoj iskale odgovora na vsa vprašanja, ki si jih je stavil v zadnjih 17 urah o neznani spremljevalki. Ze 120 krat je mehanično prebral članek v listu, ki ga je kupil in ta članek ga je pahnil iz neba sreče in zadovoljstva v prepadoobupa. Članek se je namreč glasil takole:

REVOLUCIJA NA MINORKI.

Propad tisočletne države.

KJE JE VELIKI VOJVODA DON RAMON XX.?

— Nobenih poročil o njegovi usodi. — Razširjajo se najrazličnejše vesti... ujet... ubit? — Minorka—republika! Njeni državni dolgovi pokupljeni in propadli. —

Tako so se glasili napisi a vsebi na članka je odgovarjala tem napisi som:

«Danes zjutraj je prišel iz Barcelone tako nenavaden brzovoz, da smo se morali prepričati o njegovi verodostojnosti, predno smo ga hoteli objaviti krogu svojih vedno številnejših in številnejših bralcev.

(Dalje v prihodnjem številu.)

Priporočena domača trgovina: Mali trgovski in obrtni oglasnik. Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.] Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.] Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. Derenda Fran., konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonška cesta 8. Izidor Paljevč, prodaja drv in oglja, Slomškova ulica 21.	Puškarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6. Urarska pravilnica delavnica Ivan Seltskar, Pot v Rožno dolino 10. Vsako popravilo izvršujem točno in solidno. Pisalni stroji [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423. Razmnoževalni aparati [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423. Mehanična delavnica [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.
---	---

Knjigovodja se sprejme

1137 3-3
za samostojno vodstvo manjše pisarne. Ponudbe naj se vpošljejo pod „Ugodni pogoji“ na upravnistvo „Jutra“.

Sprajmam dobro izurjenega, vestnega in marljivega

odvetniškega uradnika

(sollicitatorja), plača ugodna, nastop 1143 takoj tili po dogovoru. 3-2
Dr. Alojz Visenjak, odvetnik v Ptuj.

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Medić, Rakovec & Zankl prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjavci: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleškaraki, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. 657 49

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Čeniki se začasno ne razpošiljajo!

Deklica, ki bi imela veselje do gospodinjstkih del, stara 12 do 16 let, se sprejme v boljše trgovsko hišo na Dolenskem. Vse ugodnosti po dogovoru. Zgledati se je do 31. t. m. pod šifro: „Poštena in pridna 83 na upr. „Jutra“. 1152 2-1

Več spalnic
iz trdega in mehkega lesa se oeno odda v novi trgovini s pohištvom Ivan Andlovč, Gospodarska cesta 13 (Kolisej), prtilišče. 1153 3-1

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-37

Posojilo 15.000 kron jaceem na posrestvo brez dolga. Vrno se srota do konca leta 1931. s 6%, obresti vred. Ponudbe pod „15.000“ na upravo „Jutra“. 1154

Obvestilo.
Imam v zalogi **vro sokolske potrebjne: kroje za olane in olancos, telovadne obleke, čevlje, vratnike, gumbe itd.** Ceniki na razpolago. Zdravo! 1153 25-1

Peter Capuder
dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

Išče se mesečna soba s posebnim vhodom, eventualno z oskrbo ali pa manjše stanovanje z opravilo ali brez oprave proti zelo dobri najemini. — Ponudbe na poštini predal št. 53. 1096 11

Obvestilo.
Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 634 30

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Stavbeniki in graditelji hiš!
1139 Dobi se prvovrstna 3-2

zidna opeka
po najnižjih cenah pri Karolu Weissu, opekarnarju na Grosupljem.

Pozor! Pozor!
Vsele rodbinskih razmer se prodaja v lepem kraju v Savinski dolini

idealno posestvo
z vsem inventarjem, živino itd., obstoječe iz prijazne zidane hiše, sušilnice za hmelj in vseh gospodarskih poslopj. Rodovitne njive, travniki, sadni vrt na vagon sadja, vinska trta, gozd v najlepšem stanju in okrog doma. Le resni knepci naj vprašajo za naslov v upravnistvu „Jutra“. 1150 2-1

Proda se poceni radi bolezn

dvosedežen avto
franc. orig. Zebre, 8 x 12 PH.
Naslov se zve v upravl. „Jutra“. 1155 2-2

Ustanovljeno 1866

Dvojno čiščeno češko postelino perje in puh

C. J. HAMANN

Nestni trg 8. 900 42

Ustanovljeno 1866

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!

Pozor! Reklamna ponudba! Samo 20 dni veljavna!

Ker hočem opustiti svojo zalogo ur, pošiljam v roku 20 dni vsakomur ki pošlje ta iz časnika izrezani oglas, krasno remontoirko (za gospode) izborno opremljeno, 30 ur idočo, s triletno pisarno garancijo, za reklamno ceno 40 namesto 85 dinarjev franco proti prejšanji vposlatvi dotičnega zneska v priporočenem pismu. Ura se dopolnje takoj priporočeno. Po povzetju se pošlje le proti ari 10 dinarjev. 1142 8-2

Skladišče ur GIURO POLLAK, Zagreb, Tkalciova 27.

Fran Uher
Marta Uhrova, roj. Weinerova
poročena. 1151
Žatec - Praha - Ljubljana

Prvovrstna pnevmatika
Dunlop - Retthoffer - Hutehinson
priporoča 1075 10-5

Puch - kolesa
Ign. Yok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Priporočljivo!

SIMON JENKO, Zbrani spisi.
Uredil dr. Joža Glonar. Cena K 42.—, po pošti K 420 več.

Anatole France, Pingvinski otok.
Roman. Broš. K 42.—, vez. K 52.—, po pošti K 340 več.

Cika Jova-Gradnik, Kalamandarija.
Pesmi za otroke. Vez. K 16.—, po pošti K 140 več. 300 23

Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani
651 **tvrdka J. DOLENC**
Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 5
se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.